

Suomenlinnan muurien restaurointi: Korjauskortit

Suomenlinnan kivirakenteiden restauroinnin yleis- ohjeet on jaettu **seitsemään korjauskorttiin**, joista yksi käsittelee vesieristystä. Korjauskortit on tarkoitettu Suomenlinnan muurien ja rappamattomien muurattujen rakenteiden korjaukseen. Materiaalia voi myös vapaasti hyödyntää ja soveltaa muurattujen rakenteiden restauroinnissa Suomenlinnan ulkopuolella.

Seitsemään korjauskorttiin kerätty tieto on tulosta Suomenlinnan pitkäjänteisen restaurointityön kokemuksista. Museovirasto aloitti linnoituksen restaurointityöt jo 1920–1930-lukujen vaihteessa. Suomenlinnan työsiirtola (nyk. vankila) perustettiin vuonna 1971 restauroimaan Suomenlinnaa ja Suomenlinnan hoitokunta vuonna 1973 suorittamaan ja johtamaan ylläpito-, käyttö-, kehittämis- ja restaurointitöitä. Valtion edustajien ohella muurien restaurointia ovat suunnitelleet useat konsulttitoimistot 1970-luvulta lähtien.

Kiinnostus perinteisiin rakennusmateriaaleihin yleistyi 1990-luvun alussa. Tällöin myös Suomenlinnan korjaustöissä ryhdyttiin käyttämään

mahdollisimman samankaltaisia materiaaleja kuin millä rakennukset ja muurit oli aikanaan tehty. Sementti vaihdettiin hydrauliseen kalkkiin, salaojaputket ja ylipäänsä muovi asetettiin muurityömailla pannaan. Paineekyllästetyn puun sekä polyuretaanin käyttö rakentamisessa kiellettiin kategorisesti. 1990-luvulla kehitetyn muurinkorjausmetodin uututena oli, ettei muureihin tuotu mitään mullistavaa tai uutta.

Viimeisten kolmenkymmenen vuoden aikana on Suomenlinnassa toteutettu noin kolmekymmentä merkittävää muurinrestaurointiprojektia, joiden restaurointiperiaatteena on ollut *nykytilanteen* korjaaminen. Hankkeista pääosan on urakoinut vankila. Korjauskortit perustuvat näiden työmaiden suunnittelu- ja toteutusvaiheista saatuihin kokemuksiin. Työhön ovat osallistuneet useat tutkijat, suunnittelijat, valvojat, työnjohtajat ja tekijät.

19.8.2021 / **Tuija Lind**, yliarkkitehti,
Suomenlinnan hoitokunta (Täydennetty 1.8.2022)

Kuva: Suomenlinna B48, B42, B49. Vankilan lämmitettävä talvityömaatelta. 30.3.2011 / Heikki Lahdenmäki

Korjauskortti 1: Osittain korjattava valumuuri

Korjauskortti 2: Valumuurin syvätäyttö

Korjauskortti 3: Valumuurin purku ja uudelleenmuuraus

Korjauskortti 4: Kylmämuuri

Korjauskortti 5: Tiilimuuraus

Korjauskortti 6: Raunio

Korjauskortti 7: Vesieristys

Suomenlinnassa käytettävän valumuurin korjauslaastin resepti on korjauskortissa 2 ja tiilimuurauksen kortissa 5.

Sanastoa Suomenlinnan muurityömailta:

hydraulinen kalkki = kalkkikivi, joka sisältää savimineraaleja ja joka poltettuna ja sammutettuna kovettuu veden kanssa

jälkihoito = muurauksen jälkeen suoritettavat muurauksen laadun varmistavat toimenpiteet

jälkikastelu = muurauksen jälkeen suoritettava välttämätön laastin kostuttaminen

kiilakivi = muurikivien asennuksessa tai kivien välien täytössä käytetyt pienet pitkulaiset kivet

kivipesä = asteittain ylöspäin pienenevä kiviaines, joka estää hienoaineksen suodattumisen rakenteen läpi

koristesauha = muurin pintaan tehty jälkisauma, jolla on vain vähän rakenteellista merkitystä

kura = yleisnimi laastille

kuraus = laastin pumppaus tai käsityönä tehtävä muurin täyttö

kylmämuuri = ilman laastia rakennettu, kivi kiveä vasten ladottu kivimuuri

kynnet = tartuntaa parantava toimenpide muuratussa rakenteessa

laastimuju = muurista poistettu rapautunut laasti

laiha laasti = laasti, jossa kalkkia on 100 paino-osaa ja runkoainetta yli 600 paino-osaa

muhia = veteen sekoitetun teollisuushienokalkin hautuminen

naamakivi = julkisivussa näkyvä kivi

pystyvotsi = kahden tai useamman samalla kohdalla olevan pystysuoran sauman muodostama pystysauma

rassaus = rapautuneen laastin mekaaninen poisto muurin sisältä

sidekivi = muurissa oleva pitkä kivi

syvätäyttö = rapautuneen laastin korvaaminen uudella laastilla purkamatta rakennetta

Tervakosken hiekka = Kari Helenius Oy:n murskatusta ja seulotusta hiekasta sekoittama, laastin valmistukseen käytettävä hiekka, jonka raekokojen jakauma muodostaa Thorborg von Konowin mukaan hyvin suhteutetun rakeisuuskäyrän

turvetiili = vallien kunnostuksessa käytettävä niitty- tai nurmikasvillisuuspaakku, joka irrotetaan usein 30 x 30 x 10 cm suuruisena palana

valumuuri = laastin avulla työstetyistä tai työstämättömistä luonnonkivistä muurattu rakenne, joka koostuu kuorimuureista ja muurin ytimeistä.

varvi = samaan korkoon muurattu kivien rivi

vedenheittäjä = holvien välissä sijaitseva kivinen, muurista ulkoneva vedenpoistoon tarkoitettu kouru

vesitasku = onkalo tai kolo, johon sadevesi jää seisomaan